

NOGLE GENEALOGISKE STUDIER I DANSK HERALDIK

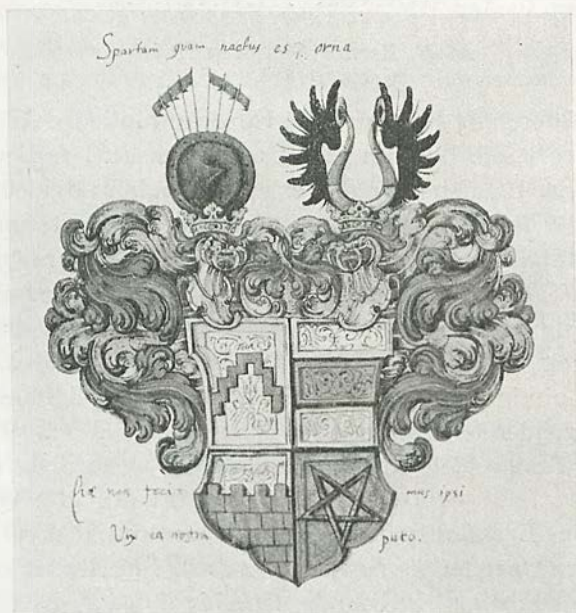
Af H. Berner Schilden Holsten.

I Middelalderen og Renæssancen var de almindelige Adelsslægters Vaabener enkle og som oftest usammensatte, medens Fyrsteslægternes og Landenes Vaabener efterhaanden udvidedes og blev sammensatte for at betegne de Landsdele, der hørte under Slægternes Myndighedsomraade, eller som de gjorde Fordring paa.

I nyere Tid begyndte ogsaa Adelen at erhverve sammensatte Vaabener, og dette skete først og fremmest ved Oprettelsen af Majorater og Ophøjelse i Greve- eller Friherrestanden, men det blev ogsaa almindeligt, at der ved Optagelse i Adelsstanden tildeltes de paagældende sammensatte Vaabener. Ved Valget af disses forskellige Bestanddele kunde mange Hensyn gøre sig gældende, og her maa først og fremmest nævnes, at der ofte er anført i Majoraternes Erektionspatenter, at Erhververen af disse Besiddelser skal føre Opretters Navn og Vaaben. Enkelte Majorater har deres egne Vaabener, og i nogle Tilfælde indgaar disse i den besiddende Slægts Vaaben, f. Eks. Grevskaberne Langeland, Laurvig og Samsø. Endvidere kan enkelte Dele af Vaabenet være symbolske og henvise til Aarsagen til Standsophøjelsen eller til den paagældendes Bedrifter, f. Eks. de to Kommandostave i Feltmarskal Greve Hans Schacks Vaaben af 1671, og Skibet, Halvmaanerne og Sværdet med Tyrkerhovedet, som i 1666 blev indsat i det Vaaben, der blev givet Cort Adeler paa Grund af hans sejrrige Søslag mod Tyrkerne. Eller ogsaa kan der henvises til den adledes andre Fortjenester eller Erhverv, f. Eks. Insignierne for HandelsVidenskab og Industri, der pryder Hjælmene paa det friherrelige Vaaben, som i 1762 tildeltes Henrik Carl Schimmelmänn, der var

Generalintendant af Kommercen og Skatmester og anbragte Penge i industrielle Foretagender; endvidere Telegrafan på Hjelms II på det Vaaben, der 1826 tildeltes Baron Johannes Emil Adeler, der bl. a. var Overtelegrafinspektør.

Men langt almindeligere er det, særlig ved de Vaabener, der tildeles ved Oprettelsen af Grevskaber og Baronier, at lade genealo-

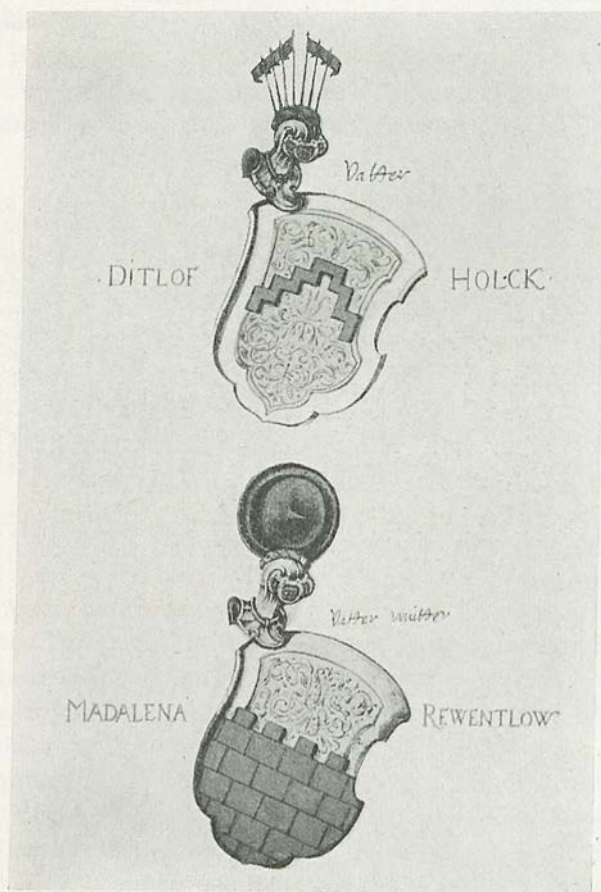

Greve Holck.

giske Momenter faa en afgørende Indflydelse på Udformningen af det udvidede Vaaben, og man træffer særdeles ofte i de grevelige og friherrelige Vaabener Felter, hvori man ser Erektors eller Erhververens Moders og Hustrus Vaabener og undertiden enten 4 Ahnevaabener for den paagældende Mand eller 2 Ahnevaabener for henholdsvis Manden og hans Hustru. Enkelte Gange træffer man endogsaa de fjærnere Formødres Vaabener.

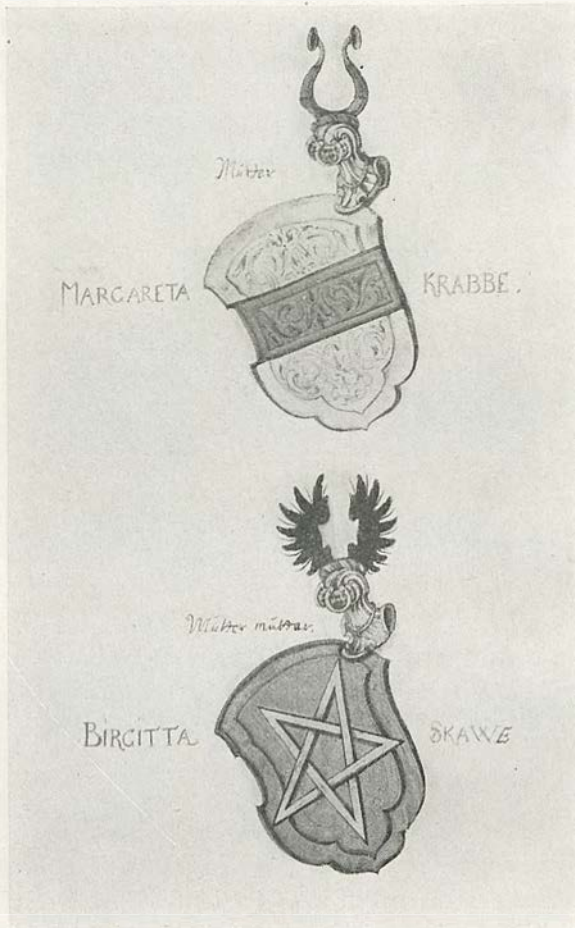
Det mest enkle af de genealogisk prægede danske Vaabener er det grevelige *Holckske*, der dog ikke i sin Sammensætning er af

dansk Oprindelse, idet Christian Christopher og Henrik Ditlev Grever af Holck i 1676 blev naturaliserede som danske Grever med det firdelte Vaaben, som deres Fader, Oberst Henrik Holck,

havde faaet i 1633, da han af Kejser Ferdinand II udnævntes til Rigsgreve. At dette rigsgrevelige Vaaben er sammensat af Erhverrens fire Ahnevaabener fremhæves ved, at der i selve Patentet foruden to Eksemplarer af det sammensatte Vaaben yderligere er afmalet dettes fire Bestanddele, og ved disse anføres de Personer,

som de repræsenterer, med følgende Angivelser: ved Holck, Vatter, ved Krabbe, Mutter, ved Reventlow Vatter Mutter, og ved Skave Mutter Mutter. Over det samlede Vaaben er der 2 Hjælme, paa

hvilke de 4 Slægters Hjælmtegn er kombinerede paa en morsom Maade. Paa Hjælm I ses saaledes de Holckske Faner og det Reventlowske Skjold, og paa Hjælm II de Krabbeske Vesselhorn mellem de Skaveske Vinger. Det samme Princip har ligget til Grund

for de sammensatte Vaabener, som i Maj 1662 tildeltes *Hannibal Sehested* og hans Hustru *Christiane*, Kong Christian IV's Datter med Kirstine Munk, idet de firdelte Hjerteskjolde indeholdt 4 Ahnevaabener for henholdsvis Hannibal Sehested og Fru Christianes Moder, Fru Kirstine Munk, medens de 4 Hjælme bar de 4 Slægters Hjælmtegn i korrekt Rækkefølge efter Vaabenernes Placering i Skjoldet og Ahnernes Plads i Ahnetavlen. Ordningen af de 4 Vaabener i de nævnte tre Tilfælde svarer nøje til den Maade,

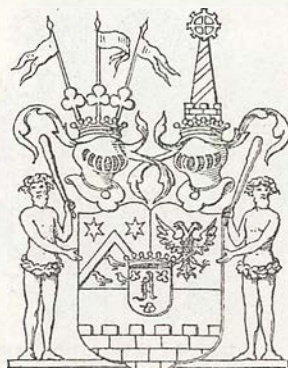
HANNIBAL SEHESTED.

FRU CHRISTIANE
HR HANNIBAL SEHESTEDS.

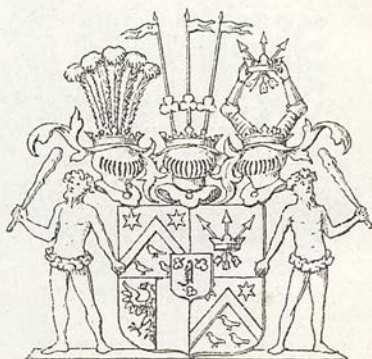
hvorpaa Ahnevaabenerne er anbragte i de firdelte Skjolde paa Oberst Hans Friis's Epitafium i Hørning Kirke, paa Sophie Staverskovs Silketæppe, paa Pulpituret i Køge Kirke og paa Maleriet af Fru Edele Sophie Bille i Udby Kirke, saa det har god Rod i danske heraldiske Sædvaner.

Denne meget enkle Form for Opstilling af en heraldisk Ahnetavle blev dog kun sjælden benyttet, idet man snart foretrak en Ordning, der stærkt betonedes den paagældendes fædrene Slægt ved at anbringe dens Vaaben paa den dominerende Plads midt i Skjoldet som et Hjerteskjold, noget der vel nok forekommer naturligt — i hvert Tilfælde nu, hvor man er vænnet til den Tanke, at se hen til Hjerteskjoldet som den vigtigste Bestanddel og som det Vaaben, der i det overvejende Antal Tilfælde angiver den Slægt, hvortil Indehaveren hører, medens de andre Felters Vaabener har anden og oftest mindre væsentlig Betydning.

Naar man imidlertid af de 4 Ahnevaabener skal anbringe det ene, nemlig det fædrene, eller — om man vil — det farfædrene, i Hjerteskjoldet, er der kun de andre 3 Vaabener, hvormed man kan udfylde de 4 andre Felter i Skjoldet, som man — vel bl. a. af symmetriske Grunde — som oftest ønsker at gøre firdelt. Denne Vanskelighed har man løst paa forskellig Maade. Ved *Knuth Christiansdal* og *Knuth Conradsborg* — begge i 1743 — har man fraveget Ønsket om Firdelingen og indskrænket sig til en Tredeling

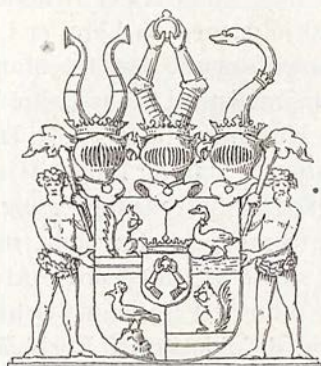
BARON KNUTH.

GREVE KNUTH
AF KNUTHENBORG.

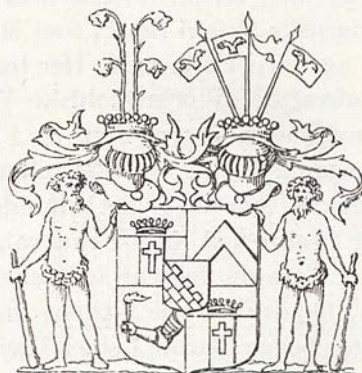
ved at lade det mødrene Vaaben Reventlow, der tillige repræsenterer Opretteren af de to Baronier, Ida Margrethe Reventlow, der altsaa særlig skulde fremhæves, strække sig over hele Skjoldets nederste Halvdel, hvad der ogsaa er af skønhedsmæssig Virkning paa Grund af den Reventlowske Murs langstrakte Karakter. I 1. Felt er Lerche Vaabenet (Baronerne Knuths Farmoder) og i 2. v. d. Nath (deres Mormoder). Hjælmene er Knuth og Reventlow.

Problemet med at anbringe 4 Vaabener i 5 Felter har ogsaa været løst saaledes, at man efter at have anbragt det vigtigste Vaaben, Mandens Slægtsvaaben, paa den fornemste Plads midt i Skjoldet, fremhæver et af de andre ved at anbringe det i 2 af det firdelte Skjolds Felter, som ved *Knuth Knuthenborg*, hvor man i 1. og 4. Felt ser Lerche Vaabenet til Ære for Søster Lerche, der var den første Greve Knuths Moder, og som for denne Søn i 1714

oprettede Grevskabet Knuthenborg, hvis Hovedbestanddel, Gaarden Aarsmarke, hun oven i Købet havde indbragt i Slægten gennem Arv fra sin Fader, Cornelius Pedersen Lerche. I Skjoldets 2. Felt er Greve Adam Christopher Knuths første Hustru Hedevig Ulrica Luxdorpha Vaaben, og i 3. Felt første Felt af dennes mødrene Vaaben Adeler. Den ret sjældne fravegne Skik at have 3 Hjælme paa et Grevevaaben er aabenbart trængt saa dybt ind i den almindelige Bevidsthed, at man har opgivet at have Hjælme svarende til alle de 4 i Skjoldet værende Vaabener, og saa har

GREVE VON OERTZ.

BARON KAAS-LEHN.

man udeladt den mindst vigtige, i dette Tilfælde Hustruens Moders (Adelers) Hjælm, idet man kun har Knuth paa den selvfølgelige Plads som Nr. I — i Midten —, Lerche som Nr. II til — heraldisk — højre, og Luxdorph som Nr. III.

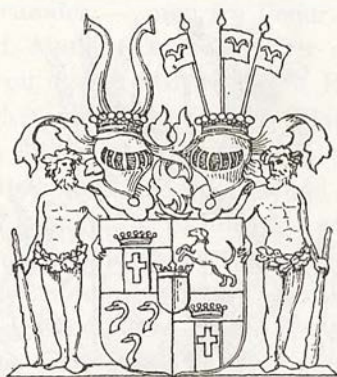
Det samme Princip som ved Knuth har gjort sig gældende, da Friederich v. Oertz i 1733 fik Grevepatent, idet hans Vaaben kom i Hjerteskjoldet, hans Moders, det grevelige Frijs'eske Hjerteskjold, i Hovedskjoldets 1. og 4. Felt, medens et Mærke for hans Hustru, Marie Svane, kom i 2. og en Del af hendes Moder, Anna Margrethe Wibes, i 3. Felt. Hjælmene er her — efter samme Princip som ved Knuth — fra Højre: Frijs, Oertz og Svane.

Det grevelige *Reventlouske* Vaaben af 1767 bestaar af den første Greves 4 Ahnevaabener med Reventlou i Hjerteskjoldet, hans Moders Vaaben, Buchwald, i 1. og 4. Felt, og Bedstemødrene

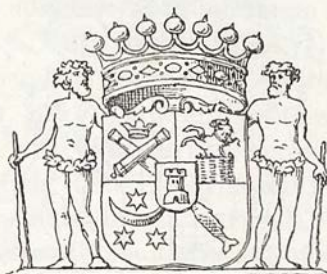
Rumohr og Ahlefeldt i 2. og 3. Her kommer man let over at reducere de 4 Hjælme til 3, idet de to sidstnævnte Slægters Hjelmtegn er ens.

Baron *Kaas-Lehns* Vaaben af 1804 har en lignende Opbygning, blot med den Forskel, at det er Hustruens Moders Vaaben, der staar i 1. og 4. Felt, men dette er en naturlig Følge af, at to af de Lehnske Baronier gennem hende, der var født Baronesse Lehn, fra hendes Fader er gaaet til den Datter, Christiane Henriette Barner, der var gift første Gang med Baron Kaas-Lehn og anden Gang med Baron *Rosenørn-Lehn*, i hvis Vaaben det firdelte Rosenørnske Skjold findes som Midterskjold, medens Lehn er i 1. og 4., og Barner i 2. og 3. Her har man altsaa set bort fra Mandens Moders, det Wormskioldske Vaaben, medens i Kaas-Lehn Mandens Moder, Sparre Kaas, er i 2. og Hustruen, Barner, i 3. Da det i begge Tilfælde er friherrelige Vaabener, har de kun 2 Hjælme, saaledes som det er det almindelige ved Friherrevaabener, og man har derfor ved Kaas-Lehn valgt de to mest dominerende, nemlig Mur Kaas og den ene Lehnske, den sidste dog med nogle Afvigelser, hvad Farverne angaar, medens man ved Rosenørn-Lehn har taget begge Baron Lehns Hjælme med fuldstændig Forbigaaelse af Rosenørn Hjelmen. De 2 Lehnske Hjælme pryder ogsaa Baron *Rantzau-Lehns* Vaaben, hvis Skjold i sin Opbygning minder meget om Kaas-Lehn med Lehn i 1. og 4., Mandens Moder, Blome, i 2., og Hustruens Moder, Cicignon, i 3., og naturligvis Rantzau som Hjerteskjold. Da Ægteparret Rantzau-Lehns Datter ægtede Baron Fritz Holsten, som af den Grund i 1835 fik Navnet *Holsten-Lehn*, udelod man mærkelig nok Rantzau Vaabenet, medens man satte Mandens Moders Vaaben, Mur Kaas, baade i 2. og 3., og, som sædvanlig, Lehn i 1. og 4., og Holsten i Hjerteskjoldet. Skønt det var et friherreligt Vaaben, havde det dog 3 Hjælme, der repræsenterer Skjoldets 3 Slægter. Skjoldholdere er de Holstenske Ørne. Et helt andet System er anvendt i 1828 ved Baron *Bertouch-Lehns* Vaaben. Da Bertouch i sig selv er et firdelt Vaaben, har man anbragt Lehn i Hjerteskjoldet, hvorved der er fremkommet et smukt og harmonisk Vaaben. De 2 Hjælme er Bertouch og den ene Lehnske.

De 4 Ahners Vaabener maa formodes at findes i det Vaaben, som Wilhelm af Marselis i 1673 fik som Baron *Gyldenkrone*, idet man har anbragt Dele af det hans Fader, Gabriel Marselis, tildelede Vaaben dels som Hjerteskjold og dels i 1. Felt af hans nye Vaaben, medens hans Hustrus og dennes Moders Vaabener, — Vind (d. v. s. Hjelmtegnet) og Gjedde — er i 2. og 4. Halvmaanen og de 3 Stjerner i 3. Felt maa antages at være hans Moder, Isabella van der Straatens Vaaben. I hvert Fald førte en hollandsk

BARON RANTZOW LEHN.

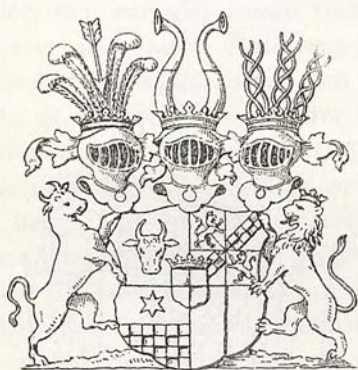

BARON GYLDENKRONE
AF WILHELMSBURG.

Familie af dette Navn et Vaaben, der ganske lignede dette, om end med andre Farver.

Hvis man — med Bibeholdelse af Hjerteskjoldet som den korrekte Plads for det fædrene Vaaben — ikke ønskede at give et af de andre Vaabener en særlig Forrang ved at tildele det 2 af Skjoldets Felter, og hvis man altsaa krævede, at der skulde være forskellige Vaabener i samtlige 5 Felter, kom man ud af Forlegenheden ved — som f. Eks. i Greve *Thotts* Vaaben af 1767 — som det 5. Vaaben og til Anbringelse i det mindst fornemme, det 4. Felt, at vælge et Vaaben, der efter maskulin Tankegang maatte anses for det, der i Ahnetavlen er det fornemste næst efter de 4 Ahners Vaabener, nemlig Farfaderens Moder. En lignende Tankegang har antagelig gjort sig gældende, da der paa Prædikestolen

i Søndersø Kirke kun var Plads til 10 Vaabener — og ikke til 16 — og man derfor som det 9. og 10. har medtaget Vaabener for Tipoldemoderen paa Mandens og Hustruens Mandslinie. I det grevelige Thottske Vaaben er saaledes i 4. Felt anbragt Slægten Rantzau Vaaben — Grev Otto Thotts fædrene Oldemoder var Helvig Rantzau. Imidlertid er det muligt, at Arkivar Grandjean har Ret, naar han i sit fortjenstfulde Arbejde, Dansk Heraldik, udtaler, at Rantzau Vaabenet hentyder til Greve Thotts eneste dengang le-

GREVE AF THOTT.

BARON REEDTZ THOTT.

vende Datter, der var gift med en Rantzau. Greve Thott har 3 Hjælme: Reedtz, Thott og Ramel, de 2 førstnævnte er som den mødrene og fædrene selvfølgelige; den 3. er den mormødrene i Stedet for, som man skulde have ventet, den farmødrene, Rosenkrantz. Skjoldholderne, en Tyr og en Løve, maa antages at skulle hentyde til Reedtz og Rosenkrantz Vaabenerne.

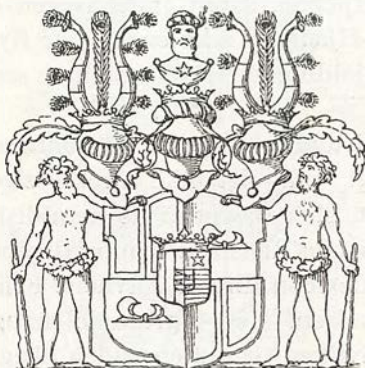
I Forbindelse med Greve Thotts Vaaben er det naturligt at nævne det noget dermed beslægtede Vaaben, som i 1805 tildeltes Greve Otto Thotts Morfader, Peder Reedtz's Sønnesøns Sønnesøn, Baron Otto *Reedtz-Thott*, der i sit Hjerteskjold fik det Reedtz'eske Tyrehoved umiddelbart paa det Thottske af Guld og rødt firdelte Skjold — en i og for sig mærkelig og meget sjælden Kombination i Stedet for som ved Reedtz-Thott Vaabenet af 1786, hvor hele Reedtz Vaabenet, altsaa med sit eget Guld Skjold, er sat som et reelt Hjerteskjold midt i Thott Vaabenet —. Baron Reedtz-Thott

fik i 2. Felt et Vaaben udledet af sit mødrene Vaaben Woida, og i 3. og 4. Farmoderens og Mormoderens, Rosenkrantz og Adeler. I det meget fornemme 1. Felt har man med god Grund anbragt Thott Vaabenet, som Opmærksomhed mod Greve Otto Thott, ved hvis Testamente Gaunø tilfaldt Familien Reedtz. Det er sandsynligvis af samme Grund, man har overført alle de grevelige Thottske Hjelme til Reedtz-Thotterne, — skønt disse ikke stammer fra Peder Reedtz's anden Hustru, Anne Ramel, der var Greve Thotts Mormoder, — men fra Peder Reedtz's første Hustru, Sophie Sehested. Man bemærke, at der er 3 Hjelme, skønt Indehaveren er Baron og ikke Greve, og at Reedtz-Hjelmen ikke engang er flyttet hen paa den midterste Plads. Skjoldholderne er de samme som ved Greve Thott.

At komme til fuld Klarhed over Grunden til Valget af Vaabener i et sammensat Skjold er vanskeligt, naar det ikke direkte siges som i det Holckske Rigsgrevepatent, eller nævnes i de heraldiske Bøger, som ved Greve Oertz, hvor baade Rietstaps Armorial général og Kneschkes Deutsches Adels-Lexicon tilføjer Navnene Friis, Wibe og Svane ved Vaabenbeskrivelsen. Men i grumme mange Tilfælde kan man slutte sig til, af hvilken Grund en anden Slægts Vaaben er optaget i det Vaaben, som er Genstand for ens Under søgelse.

En meget almindelig Kombination er i et firdelt Skjold — med den fædrene Slægts Vaaben i Hjerteskjoldet — at hædre Erhververens Hustru og Moder ved at anbringe deres Vaabener to Gange henholdsvis i 1. og 4. og i 2. og 3. Felt, som f. Eks. da Greve Preben *Bille-Brahe* 1798 fik Rantzaus og Rabens Vaabener i Skjoldet og Bille, Raben og Brahe paa Hjælmene. Sammensætningen *Bille-Brahe* stammede fra, at Preben og Susanne Brahe 1757 oprettede Stamhuset Hvedholm for deres Morbroders Sønnesøn, Axel Frederik Bille, og det ham i 1787 tildelte Vaaben viser den enklest mulige Sammenstilling, nemlig et delt Skjold med de to — forøvrigt meget ensartede Vaabener, Bille og Brahe, hver i sit Felt og med de 2 næsten ganske ens, — i Farverne forskellige — Hjælmtegn hver over sit Vaaben. Da Greve Preben Bille-Brahe i 1873 fik sin Moders, Familien *Selbys*, Navn og Vaaben forenet

med sit eget, blev det delte og 3 Gange tværdelte Bille Vaaben Hjerteskjold, og Midterskjoldet deltes af de Brahers Pæl og de Selbyers 7 Gange tværdelte Skjold med et Sporehjul i øverste Del, saa der herved fremkom en sjælden ensartet og rolig og smuk Kombination med forskelligartede Delinger. Naar hertil kommer, at 1. og 4. Felts Rantzau Vaaben er et delt Skjold uden Figurer, er der i dette af 5 Slægters Vaabener sammensatte Vaaben kun den Rabenske halve Lillie og det Selbyske Sporehjul, der ikke er heraldiske Figurer eller Delinger.

GREVE BILLE-BRAHE-
SELBY.

BARON ROSENKRANTZ.

Af andre Vaabener, der foruden det fædrene Hjerteskjold har Hustruens og Moderens Vaabener 2 Gange hver i det firdelte Skjold kan nævnes Baron *Høeg* af Høegholm 1681 med Hustruen (Trolle) og Moderen (Juul), Baron *Rodsteen* 1703 — Hustruen (Charisius) og Moderen (Sehested), Baron *Rosenkrantz* af *Villestrup* 1757 — Hustruen (Sehested) og Moderen (de Roklenge). Som et Kuriosum kan her anføres, at da Baron Werner Rosenkrantz til Villestrups Helbroder i 1748 var blevet Baron *Rosenkrantz* af *Rosenlund*, valgte han — foruden Hustruens Vaaben (Juel) — ikke Moderens (de Roklenge), — men derimod Svigermoderens (Krag), utvivlsomt fordi hans Hustru havde arvet Totterupholm (der kom til at hedde Rosenlund) efter sin Moder, Anna Margrethe Krag. Fra Roklenge Vaabenet har han dog taget 2 Enhjørninge som Skjoldholdere. Greve Christian *Lerche*, hvis

BARON ROSENKRANTZ

GREVE AF LERCHE, II.

Hustru var en Grevinde Leiningen-Westerburg, fik i 1751 Westerburgs Vaaben i 1. og 4. Felt og Leiningen som II Hjælm og en Del af Wibe (hans Moder) i 2. og 3. og som III Hjælm. Greve *Lerche II* fra 1818 har den første Hustru (Levetzow) i 1. og 4. og som II Hjælm, og anden Hustru eller Moder (Krogh) i 2. og 3. og som III Hjælm, medens Skjoldholderne, 2 Mynder, maa stamme fra Familien Kroghs Hjælmtegn. Greve W. J. A. *Moltke* fik i 1834 en Del af sin Hustrus Vaaben (Lütken) og sin Moders (v. Oertzen) i Skjoldet. De 2 af de 3 Hjælme og Skjoldholderne blev taget fra Københavns Vaaben. Han havde været Overpræsident i København. Da Adam Gottlob *Moltke* i 1750 fik sit Grevepatent, optoges

GREVE HOLSTEIN
AF HOLSTEINBORG.GREVE HOLSTEIN
AF LEDREBORG.

en Del af hans første Hustrus Brüggemanske Vaaben i 1. og 4. Felt, og hendes Hjælm optoges som Nr. III. Greve Ulrik Adolph *Holstein* til *Holsteinborg*, hvis Hustru og Moder var af Slægten Reventlow, fik 1708 den Reventlowske Mur i 1. og 4. Felt og sin Farmoders Vaaben, Schwerin, i 2. og 3., og de to Slægters Hjælme som Nr. II og III. Derimod bestaar det *Holstein-Ledreborgs*ke Vaaben af 1750 kun af Slægtsvaabenet, og man har nøjedes med at hædre hans Hustru og Moder ved den Vindske Hjælm som Nr. II og den Bülow'ske Hjælm som Nr. III.

GREVE RABEN
AF CHRISTIANSHOLM.

GREVE AF REVENTLOW.

Moders og Farmoders Vaabener finder man i Vaabenet Greve *Raben* af 1734 — Plessen og Levetzow — med de respektive Hjælme. Greve *Reventlow* af 1673 har sin Moders, Farmoders og Farfaders Moders Vaabener — Rantzau, Sperling og Below —. I Skjoldets mindst fornemme Felt, det 4., er v. Halles Vaaben, der ogsaa ses som den III Hjælm, ligesom man maa formode, at de 2 jærnkledte Arme, der krydser 2 Sværd, som findes under Vaabenet, har sin Oprindelse fra Halle Vaabenet, under hvilket der i det gamle Adelslexicon ses een jærnkledt Arm holdende et Sværd. I Grev Conrad Reventlows Ahnetavle træffer man som hans Mormoders Mormoder Christine v. Halle, den bekendte Statholder Henrik Rantzaus Hustru. At hente et Vaaben saa langt tilbage i Ahnerækken, og tilmed paa Spindesiden, er mærkeligt; men man

maa formode, at Christine v. Halle har været en saa central Figur i Slægten Rantzau, at det var naturligt at mindes hende — og af Conrad Reventlows Moders 4 Ahner var de 3 Rantzauer. De 3 Hjælme er Below, Reventlow og Halle.

Baron *Løvenskiold* fik i 1773 sit eget Vaaben i Hjerteskjoldet, sin Hustrus, Numsen, og sin Svigermoders, v. Ingenhaef, i Skjoldets Felter, og Løvenskiold og Numsen paa Hjælmene.

Et andet Tilfælde i Retning af Anbringelse af en Svigermoders Vaaben har man i Greve *Schaffalitzky de Muckadells* Patent af 1783 med Slægtsvaabenet i Hjerteskjoldet, Reedtz i 1. Felt for

BARON LØVENSKIOLD.

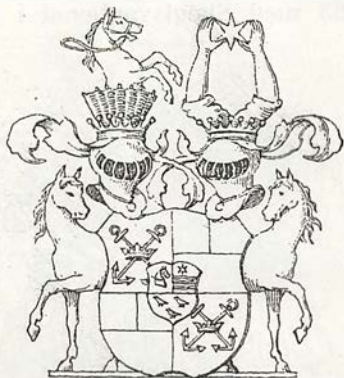
SCHAFFALITZKY.
GREVE AF MUCKADELL.

Grevens tredie Hustru, hvem han ægtede i 1773, og som i 1774 havde født ham den eneste Søn, der fortsatte Slægten, v. d. Lühe i 4. for den i 1750 afdøde første Hustru, med hvem han kun havde en Datter, og i 3. Weyse for denne Hustrus Moder. Ifølge Adelsaarbogen og Familietraditionen skulde 2. Felts seksoddede Guld Stjerne hentyde til Berthe Kirstine Juel Reedtz's Farmoder, der var Datter af Baron Jens Juel; i saa Fald maa man undre sig over, at de 3 Sølv Strømme fra det Juelske Vaaben er udeladt. Hjælmene er Reedtz, Schaffalitzky og paa Nr. III er der en seksoddet Guld Stjerne, der kan hentyde til Juel, mellem en Guld og en blaa Vinge, som kan tænkes at stamme fra Arenfeldts Hjælm, hvis Vinger ganske vist er hvide og røde. Berthe Kirstine Juel Reedtz's Moder var født Arenfeldt.

Et Tilfælde, hvor et Grevevaaben synes at have optaget den nye Greves Svigerdøtres Vaabener i sit Skjold, er det *Schimmelmann*-ske, hvis 1. og 4. Felt er det rigsgrevelige Rantzauske Vaaben og 3. det Ahlefeldtske, der vel ogsaa ses i 2., skønt Vingen i Feltets højre Halvdel vender opad, saa Vaabenet maaske skal være Rumohr. Patentet er udstedt 1779, og da var Grevens ældste Søn gift med en Rantzau, og en anden Søn med en Ahlefeldt, og begge Svigerdøtre levede i det nævnte Aar.

BARON JUEL AF JUELLING.

BARON KRAGH-JUEL-VIND.

Det kan endnu nævnes, at Baron Jens *Juel* saavel i 1672 som i 1680 fik sin første Hustru, Vibeke Skeels, Vaaben optaget i sit friherrelige Skjold, begge Gange ledsaget af Ankere, der vel skulde hentyde til hans maritime Virksomhed, der i 1699 skaffede ham Stillingen som Generaladmiral og Chef for Admiralitetet. Efter Jens Juels Datters Ægteskab med Frederik *Krag* blev hendes Ægtefælle i 1684 Baron med Tilladelse »til at føre det Baronerne af Juling 12—3—1680 forundte Vaaben«, og i det delte Skjolds 1. Felt var Kragernes Vaaben; men efter denne første Hustrus Død i 1685 førte han dog kun de Krageres Skjold med paasat Friherrekrone. En Søn af en anden Datter af Baron Jens Juel fik 1708 som Arving til Baroniet Juellinge Friherrepatent som Baron *Juel-Vind* med Morfaderens Vaaben af 1680 med Tilføjelse af det Vindske Vaaben (hans eget) ved Siden af det Juelske i Hjerte-

skjoldet og med Vinds og Juels Hjelme i Stedet for Juel og Skeel. Da Baron Jens Juel-Vinds Søn med Baronesse Ide Helle Margrethe Krag ifølge sine to Mostres Bestemmelse overtog Stamhuset Steensballegaard, fik han Navnet *Krag-Juel-Vind* og et dertil svarende Vaaben med kun den Ændring fra Faderens Vaaben, at det Kragiske Vaaben indgik i det nu tredelte Hjerteskjold. Baronens yngste Søn ægtede Mette Johanne Reedtz, (hvis Farmoder var Mette Johanne Arenfeldt), og hun overtog Stamhuset Sæbygaard, hvorefter de ifølge Patent af 1827 føjede Navnet Arenfeldt

til deres eget og tilføjede denne Slægts Vaaben som et indskudt Felt umiddelbart over Hjerteskjoldet. En ældre Broder til denne første Baron *Krag-Juel-Vind-Arenfeldt* arvede efter sin Moder, der var født Gram, Grevskabet Frijsenborg, og i 1867 udstedtes Patent som Greve *Krag-Juel-Vind-Frijs* og et Vaaben med et firdelt Hjerteskjold med et Midterskjold med Slægtsvaabenet Vind, og Krag og Juel i henholdsvis 3. og 2. Felt, medens Frijs som repræsenterende det store Grevskab findes 2 Gange, baade i 1. og 4. Hovedskjoldet er som Hovedskjoldet i det grevelige Frijseske Vaaben af 1671. Naar man betragter dette efter danske Forhold temmelig sammensatte Vaaben, maa man finde, at det er baade smukt, regelmæssigt og harmonisk. Midterskjold og Hjerteskjold rummer paa den kønneste Maade 4 enkle gamle danske Adels-

vaabener, der svarer lige saa godt til hinanden, som de 4 korte velklingende Enstavelses-Navne paa nogle af vore kendteste gamle Adelsætter af ren dansk Oprindelse. De sidst beskrevne Vaabener kan tages som et Tegn paa, at man nødig fraviger Regelen om, at et Greveskjold skal have 3 og et Friherreskjold 2 Hjælme, for til Trods for de henholdsvis 4 og 3 Navne er der kun 3 og 2 Hjælme, idet man stadig har udeladt det Kragiske Hjælmtegn. Det Krag-Juel-Vind-Arenfeldtske Vaaben har kun en Baronkrone, ingen Hjælme. Som Skjoldholdere anvendes stadig Heste, stammende fra det Vindske Vaaben. Det kan bemærkes, at endogsaa i Grevskabet Frijsenborgs Vaaben er der et genealogisk Moment, da det er delt af Erektors fædrene og mødrene Vaabener, Friis og Gyldenstjerne. Grev Christian Friis's ældste Datter, der var Arving til Frijsenborg, ægtede 1743 Grev Erhard Wedel af Jarlsberg Linien, og han fik samme Aar Navnet *Wedel-Friis* og et Vaaben sammensat af de 2 firdelte Skjolde med deres Hjerteskjolde og over Vaabenet en Grevekrone.

Familien *Wedell* fra *Wedellsborg* fører et blaat Skjoldhoved, hvori 3 Guld Lillier jævnsides stammende fra Hannibal Sehesteds franske Grevevaaben af 1663, altsaa uden Tvivl de Bourbonske Lillier. Den første Greve Wedell var gift med Grev Hannibal Sehesteds eneste Datter. Skjoldhovedet er dog ikke officielt anerkendt uden ved det Vaaben, som Baron Joachim *Wedell-Neergaard* fik i 1893 ved Tiltrædelsen af Familiegodset Svenstrup, ved hvilken Lejlighed det Neergaardske Vaaben fik Plads i 1. og 4. Felt, medens de ellers 2 Gange gentagne Figurer fra det Wedellske Hovedskjold anbragtes i 2. og 3. I de Wedellske Vaabener er Slægtens oprindelige Mærke anbragt paa Hjerteskjoldets Plads uden at være omgivet af noget Skjold, hvad der er meget ualmindeligt.

Baronesse *Rosenkrantz-Huitfeldt* fik 1805 sin Faders og sin Moders Vaabener forenede i eet Skjold, hvorover der er 3 Hjælme, idet der foruden hendes Forældres Hjælme ogsaa er Mormoderens Rabenske Hjælm. Den ene af Skjoldholderne er Slægten Rabens.

Da Grev Christen *Scheel* i 1725 optoges i Grevestanden, mindedes han sin Farmoder, Birgitte Rosenkrantz, og sin Farfaders Moder, Jytte Brok, der bragte Gammel Estrup fra Brokerne til

Skeelerne, ved at sætte deres Hjælme som henholdsvis Nr. III og II over Skjoldet, der i Hjerteskjoldet og som Skjoldholdere har Svaner, valgte fordi det Skeelske Hjælmtegn er 2 Svanehalse, der holder en Guld Ring med blaa Sten.

Andre Tilfælde, hvor indgiftede Kvinders Hjælmtegn benyttes, er *Petersdorff*, hvor Greven 1810 i Anledning af Erektionen af Grevskabet Roepstorff faar sin Hustrus Juelske Hjælm foruden sin egen og Grev Roepstorffs, medens han i Skjoldets øverste Del har sit eget Vaaben og i dets 2 nederste Felter de 2 Roepstorffske

BARON WEDELL-
NEERGAARD.

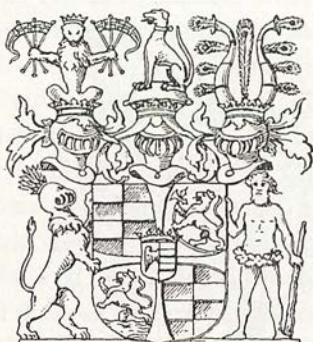

GREVE AF AHLEFELDT.

Figurer. Baron *Holsten* faar i 1778 sit Slægtsvaaben forøget med 2 Ørne som Skjoldholdere, valgte efter den halve Ørn i Skjoldets 1. Felt, og med sin Hustrus Rantzauske Hjælm, der ogsaa pryder hans 2 Sønnesønners Skjolde, da deres fædrene Vaabener i 1852 og 1880 kombineres med Carisius.

Grev Burchard *Ahlefeldt* til *Eskildsmark* fik 1672 sin Moders Rantzauske Hjælm som Nr. II af de 3 Hjælme. Derimod førte han ikke den Ahlefeldtske Hjælm, men dennes lille Hund paa Pudren har faaet den ærefulde Plads i Hjerteskjoldet, medens Slægtens Vaaben er i 1. og 4. Felt. Samme Aar fik Grev Frederik *Ahlefeldt* som 4. Hjælm de Blomeske 3 + 5 Paafjer. Begge hans Bedstemødre var født Blome. I 1. og 4. fik han Ahlefeldt og Rixingen og i 2. og 3. Grevskabet Langeland, som man ogsaa genfinder — sammen med Grevskabet Laurvig — i nogle af de senere Ahle-

feldtske Vaabener, bl. a. i *Ahlefeldt-Laurvig-Bille*, hvor Bille er i 1. og 4. og paa den III Hjælm i Anledning af Overtagelsen af Stamhuset Egeskov, som stammede fra Familien Bille-Brahe, og i *Ahlefeldt-Laurvig-Lehn*, hvor Lehn er i 2. og 3. og paa III Hjælm i Anledning af Overtagelsen af Baroniet Lehn. Begge disse Vaabener fører som Hjælme, foruden den Ahlefeldtske Hund, den gyldne Leopard med Fanerne fra det Vaaben, der i 1655 blev givet Ulrik Frederik Gyldenløve, for hvem Grevskabet Laurvig erigeredes. Endelig maa nævnes, at Baronesse S. C. F. Dehn til

GREVE AHLEFELDT-
LAURVIG-BILLE.

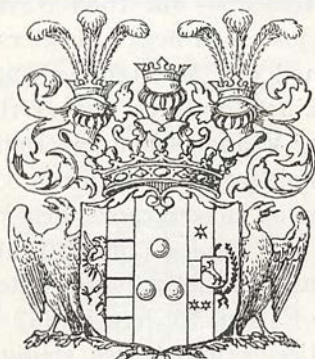
DE FALSEN BARON
AF ZYTPHEN-ADELER.

det Dehnske Fideikommis ægtede C. F. U. Ahlefeldt, der 1783 fik Bevilling til at føre Navnet *Ahlefeldt-Dehn* og et Vaaben, der ganske enkelt var sammensat af de 2 Slægters Vaabener med begges Hjælme. Paa ganske tilsvarende Maade — uden Anvendelse af fremmede Vaabener — er S sammensætningerne *Schack-Rathlou* og *Holstein-Rathlou* 1771 og 1828 ved Overtagelsen af Stamhuset Rathlousdal, idet dog i sidstnævnte Tilfælde den Rathlouske Hjælm er udeladt.

Grevinde Anna Sophie Schack født Rantzau, der testamenterede Giesegaard som Stamhus til sin Stedsøns anden Søn, mindes ogsaa ved, at den Rantzauske Hjælm er Nr. III paa Grevevaabenet af 1749 og i det Vaaben, som i 1826 tildeltes denne Greve Schacks Dattersøn, Greve Henrik Adolph *Brockenhuus-Schack* til Giesegaard.

Foruden de allerede nævnte Eksempler paa, at Overtagelsen af et Majorat har medført Vaabenforøgelse, kan der være Aarsag til at nævne Greve *Scheel-Plessen*, hvor i 1830 den Plessenske Tyr med de 2 Haler blev Hjerteskjold i det Skeelske Vaaben og med begge Slægter repræsenterede saavel i Hjælmene som i Skjoldholderne. Her er altsaa kun 2 Hjælme over et Greveskjold. Kammerjunker G. F. O. Zytphen, hvis Hustru, — der var født Løvenskiold — senere var Besidderinde af Baroniet Adellersborg, — hendes Moder var født Baronesse Adeler — fik 1838 Navn og Titel Baron *Zytphen-Adeler* og et Skjold med begge Slægters firdelte Vaabener Side om Side blot med den Mærkelighed, at det Adellerske Hjerteskjold med Orlogsskibet for fulde Sejl er flyttet fra sin oprindelige Plads midt i Adeler Vaabenet hen paa Delingslinien mellem de to Vaabener. Skjoldholdere er de Adellerske Ørne, og der er 3 Hjælme; Zytphen, Adeler og Rosenkrantz, den sidste fra det friherrelige Adellerske Vaaben af 1784 for Conrad Wilhelm Adeler, hvis Moder var en Rosenkrantz. Da det nævnte Ægtepars Søn havde ægtet Frøken Malvina de Falsen, fik han i 1867 Navnet de *Falsen-Zytphen-Adeler*, og Hjerteskjoldet, der stadig sad paa Delingen mellem de to Skjolde, blev delt og fik i anden Halvdel det Falsenske Vaaben, og dettes Hjælm ses paa Fjerdepladsen. Da Kammerherreinde Berner født Baronesse Holsten, hvis afdøde Moder var født Friccius v. Schilden, havde overtaget det v. Schilden jydsk Fideikommis, fik hendes Mand i 1860 Navnet *Berner-Schilden* og de to Slægters Vaabener, hvorved bemærkes, at det sidstnævnte er sammensat af Slægten Schildens Vaaben med Friccius Vaabenet som Hjerteskjold, idet Familien stammer fra et Ægteskab Friccius-Schilden. Da Kammerherreinde Berner-Schilden efter sin Faders Død overtog Baroniet Holstenshuus, føjedes i 1880 Familien Holstens Navn og Vaaben til de hidtil førte. Vaabenet er 2 Gange delt, i 1. Felt det delte Holstenske Vaaben, i 2. det Bernerske og i 3. det delte Schildenske, saaledes at det samlede Vaaben synes at være delt i 5 meget smalle Felter, hvoraf det midterste er dobbelt saa bredt som de andre, hvad der er mindre kønt og ikke heraldisk rigtigt. Det korrekte vilde have været at anbringe Slægtsvaabenet Berner som Hjerteskjold, Holsten

i 1. og 4. Felt og Schilden som 2. og 3. Naar Berner ikke fik Plads i Hjerteskjoldet, skyldes dette formodentlig, at Holsten Vaabenet — ifølge Lehnsbaron A. C. Berner-Schilden-Holstens Udsagn — ikke maatte underordnes et andet Vaaben, og dette vilde ske, saafremt Berner Vaabenet sattes paa den fornemste Plads i Skjoldets Midte. Over det samlede Skjold er der en Baronkrone og derover Hjælmene Holsten, Berner og den ene af Schildenernes 3 Hjælme. Skjoldholderne er de 2 Holstenske Ørne.

BARON BERNER-SCHILDEN-
HOLSTEN.

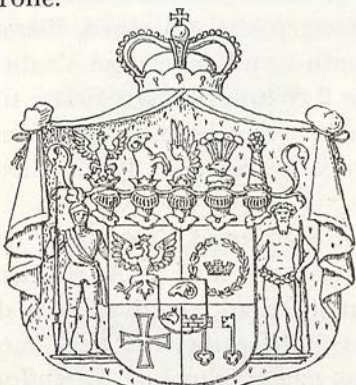
BARON GIEDDE
AF WINTERSBORG.

Blandt de Majorater, som ved Arv gennem Kvinder har været besiddet af forskellige Slægter, som i den Anledning har erholdt Udvidelse af deres Vaabener, kan — foruden bl. a. ved de ovenfor nævnte Lehnske Baronier, — nævnes Friherreskabet Wintersborg og Substitutionen for samme. Erektor af dette var Helmuth Otto Winterfeldt, der 1671 fik Friherrepatent, hvorved Slægtens oprindelige Vaabenfigur, en rød Ræv, ændredes til en hvid Ulv, maaske under Paavirkning af, at Baronens Hustru var en Friherreinde Ulfsparre, paa hvis Hjælm I der bl. a. forekommer en halv hvid opspringende Ulv. Fra det friherrelige Ulfsparre Vaaben er maaske endvidere taget den væbnede Arm i det nye Winterfeldtske Vaabens 2. og 3. Felt. I 1725 og 1742 udstedtes Patenterne v. Eickstedt Baron af Wintersborg og Baron Giedde af Wintersborg, i begge Tilfælde med Bibeholdelse af det Winterfeldtske Hovedskjolds 4 Felter, og med et Hjerteskjold, henholdsvis med Eick-

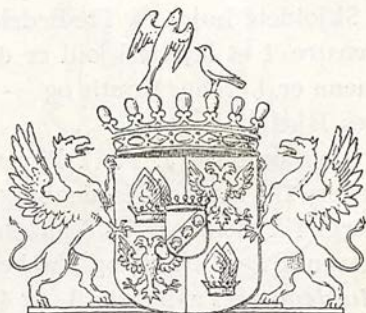
stedt Vaabenet alene og med Giedde jævnsides med det Winterfeldtske Hjerteskjold. Familien *Holck-Winterfeldt* førte, — ifølge Kancelliskrivelse af 1769, — begge Slægters Vaabener jævnsides. Oftest førte de kun en Krone over Skjoldet, men undertiden har de ført de 3 Hjælme fra det grevelige Reventlowske Vaaben af 1673. I alle de nævnte Tilfælde hviler Vaabenet paa en 12-oddet Stjerne, som dog ikke findes i det Patent af 1942, der fastsætter Udseendet af det grevelige *Knuth-Winterfeldtske* Vaaben, der er seksdelt med de 4 Felter fra det Knuth-Knuthenborgske Vaaben i Skjoldets højre to Trediedele og de 2 Winterfeldtske Felter tilvenstre. I et Hjerteskjold er de 2 Vaabeners Hjerteskjolde. Hjælmene er Lerche, Knuth og — 1 Sølvulv, svarende til Baron Gieddes Hjælm II.

Da Comtesse J. F. C. Reventlow til Stamhuset Krenkerup, der senere fik Navnet Hardenberg, var blevet gift med C. A. Hardenberg, fik denne 1774 Vaabenbrev med Tilladelse til at føre de Reventlows Navn og Vaaben i Forbindelse med sit eget, med *Hardenberg* Vaabenet i 1. og 4. Felt og paa Hjælm I og *Reventlow* Vaabenet i 2. og 3. og paa Hjælm II. C. A. Hardenberg blev 1814 preussisk Fyrste. Kombinationen af disse 2 Vaabener genfindes i flere senere Vaabener indenfor Ægteparrets Descendens. Første Gang er, da deres Søn i 1814 faar Grevepatent med Hardenbergs og Reventlows Vaabener i Hjerteskjoldet og et Vaaben, der er hans tyske Fyrstevaaben. Der er 5 Hjælme og en hermelinforet Vaabenkappe, bærende en fyrstelig Krone. Aaret efter oprettede han Grevskabet Hardenberg-Reventlow, der arvedes af hans Datter, der var tre Gange gift, og hvis to sidste Mænd i 1842 og 1856 blev Grever *Gersdorff-Hardenberg-Reventlow* og *Almaforte-Hardenberg-Reventlow* med uforandret Hovedskjold og Tilføjelse i Hjerteskjoldet af deres Slægtsvaabener, der ogsaa repræsenteredes paa den midterste af de 5 Hjælme. I førstnævnte Tilfælde er tillige Hjælm III taget fra Baron Gersdorffs Vaaben. Med den første Mand, Grev Harald Holck, havde Besidderinden en Søn, der overtog Grevskabet og førte Navnet Holck-Hardenberg-Reventlow, uden at det ses, at han har opnaaet Bevilling dertil. Efter at han var død barnløs, tiltraadtes Grevskabet af hans Næst-

søskendebarn, Prinsesse Schönaich-Carolath, hvis Ægtefælle i 1886 fik Navnet *Haugwitz-Hardenberg-Reventlow* og et Vaaben svarende til de sidstnævnte, blot med Haugwitz i Stedet for Gersdorff og Almaforte og med 5 Hjælme, der fra højre er: den preussiske Ørn, Haugwitz, preussisk Greve Haugwitz, Hardenberg og Reventlow. Alle de nævnte fire danske Grevevaabener har Fyrstekrone.

GREVE HAUGWITZ-HARDENBERG-REVENTLOW.

BARON VON STIEGLITZ-BROCKDORFF.

Noget af en Særstilling indenfor dansk Heraldik indtages af nogle af de Vaabener, der er knyttede til Baroniet Schelenborg, idet de ser bort fra den nye Families Slægtsvaaben og nøjes med at benytte dennes Hjælmtegn. Det gamle Eskebjerg erigeredes i 1680 af Frederik Baron Vittinghof kaldet Schel til Baroniet Schelenborg, der altsaa endnu den Dag i Dag bærer sidste Del af Opretterens Navn, medens første Del af Navnet mindes ved, at samtlige besiddende Slægter har Vittinghofernes røde Skraabjælke med de 3 hvide Ibskaller i deres Hjerteskjold. De har alle i Hovedskjoldet bevaret Opretterens Bispehue i 1. og 4. Felt og den flakte Ørn i 2. og 3. Baron Vittinghofs Datter ægtede Schack Baron Brockdorff, og dette Navn har derefter været fast knyttet til Besiddelsen, ligesom den Brockdorffske Flyvefisk bliver en fast Bestanddel af de forskellige Vaabener, undtagen for *Stieglitz-Brockdorff*, der nøjes med det Vittinghofske Vaaben og kun

over dettes Baronkrone anbringer Flyvefisken og en Stillids — fra Stieglitz Vaabenet — uden nogen Hjælm — en ganske usædvanlig Fremgangsmaade. Baron *Brockdorff* har over Kronen en Hjælm med Slægtens Hjælmtegn og i Hjerteskjoldet *Brockdorff* og *Vittinghof*, ganske som *Buchwald-Brockdorff*, der dog har 2 Hjælme, *Brockdorff* og *Buchwald*, medens *Iuel-Brockdorff* kun

BARON BUCHWALD BROCKDORFF.

BARON AF JUEL
BROCKDORFF.

har den Iuelske Hjælm, men til Gengæld i Hjerteskjoldet baade Iuel, *Brockdorff* og *Vittinghof*.

Stamhuset Constantinsborg, der i 1799 blev substitueret, havde — efter at de først successionsberettigede Linier var uddøde — den mærkelige Arvegang, at det skulde tilfalde den ældste mandlige Descendent af Christian Charisius, og derved succederede flere ældre Mænd af forskellige Slægter, uden at de kunde efterfølges af deres Børn. De skiftende Besiddere fik Tilladelse til at føje Navnet Charisius til deres eget og til at føre Baron Constantin *Marselis's* Vaaben i Forbindelse med deres Slægtsvaaben. Paa denne Maade mindedes Oprefteren af Stamhuset, Sophie Elisabeth Charisius, ved det nye Navn, som Erhververen skulde føre, og hendes afdøde første Mand, Baron Constantin *Marselis*, mindedes saavel gennem Vaabenet som ved Stamhusets Navn. Medlemmer af Familien *Marselis* havde haft Jærnværker og leveret

Krigsmateriel og havde haft Ledelsen af Postvæsenet i Norge, og man kan formode, at de korslagte Kanoner og Hornet i Baron Marselis's Vaaben hentyder hertil. I 2. Felt er Charisius Vaabenet og i Hjerteskjoldet et Taarn, der gaar igen i samtlige 7 med Charisius kombinerede Vaabener. *Holsten-Charisius* ordner Kombinationen ganske simpelt ved at forene de to Vaabener i et delt Skjold, *Barner-Charisius* og *Krabbe-Charisius* forener blot i Hjerteskjoldet deres Slægtsvaabener med Taarnet. Noget lignende gør *Stampe-Charisius*, og udenom Marselis Vaabenet er der 5 af de

BARNER-CARISIUS.

BARON ROSENKRANTZ
CHARISIUS.

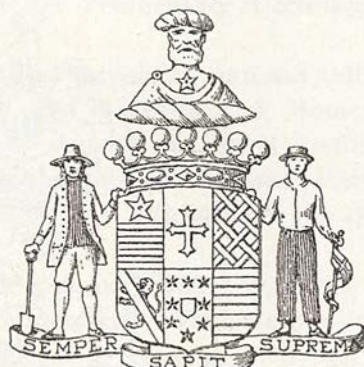
øvrige Felter fra Baron Stampes Vaaben, idet man udelader 4. Felts af en Slange omslyngede Søjle, idet en ganske lignende Figur forekommer i Marselis Vaabenets 2. Felt. *Rosenkrantz-Charisius* sætter Taarnet som Midterskjold i det Rosenkrantzeske Slægtsvaaben, der atter er Hjerteskjold i et Vaaben, hvis Felter er Sehested, Roklenge, den Charisiske Søjle og Hornet. To af de andre Vaabener er ogsaa komplicerede. *Holsten-Lehn-Charisius* har Slægtsvaabenet som Hjerteskjold; 1. og 4. Felt er Lehn, 2. Charisius og 3. Marselis. *Stemann-Charisius* har de forskellige Dele af sit eget Vaaben i Hjerteskjoldet og 1. og 4. Felt, og ligesom det foregaaende Charisius og Marselis i 2. og 3. To Brødre af Slægten Fædder fik, den ene 1788 og den anden 1845, Tilladelse til at antage Navnet Charisius og Baron Constantin Marselis's Vaaben. Det er muligt, at de kun har ført dette Vaaben

alene, da der i Dansk Vaabenbog ikke er aftegnet noget Vaaben Fædder-Charisius.

Et Vaaben af helt genealogisk Opbygning er det seksdelte Vaaben, som den engelskfødte Baron Charles Joseph *Selby* fik 1796, men dette støtter sig paa en Afbildning paa en af »College of Arms« i London 1796 udfærdiget Stamtavle for Familien *Selby* og er altsaa helt af engelsk Oprindelse. Foruden at der i 1. og 6. Felt er det Selbyske Slægtsvaaben, findes i de 4 andre Felter

BARON HOLSTEN-LEHN-CHARISIUS.

BARON SELBY

Vaabenerne *Percehay*, *Lounde*, *Fauconberg* og *Darcy*. Baron Charles Joseph *Selby*s Farmoder, *Barbara Percehay*, har været, hvad der paa engelsk kaldes *heiress* eller *co-heiress*, det vil sige, at hun ingen Brødre har, eller at hendes Brødre er døde uden *Livs*-arvinger, — og hendes Mand har da Ret til at føre hendes Vaaben som et »*Escutcheon of Pretence*« — som et Hjerteskjold i sit eget Slægtsvaaben, medens deres Børn anbringer Forældrenes Vaabener i et 4 delt Skjold, der videreføres af deres Arvinger. Nogle af *Barbara Percehays* meget fjærne Formødre af Slægterne *Fauconberg*, *Darcy* og *Lounde* har været *heiresses* eller *co-heiresses*, hvorfor hun har haft Ret til at føre et firdelt Vaaben med disse Slægters Mærker i Forbindelse med sit eget, og alle 4 Vaabener har derfor efter engelsk heraldisk Sædvane fundet Optagelse i hendes Sønnesøns Vaaben, der i denne — i Henseende til Oprindelse —

fremmede Udformning har faaet dansk Anerkendelse. I 1. Felts Selby Vaabens øverste Del er der et femoddet blaat Sporehjul, der ogsaa stammer fra engelsk Heraldik, da det er et »Mark of Cadency«, der kendetegner Indehaveren som tredie Søn af en Majorsbesidder. De øvrige Sønner har andre Bitegn, den ældste Søn saaledes en Turnerkrave, den anden Søn en liggende Halvmaane, den fjerde en Merlette (Fugl uden Næb og Fødder) og saa fremdeles. De mange Slægter er dog ikke repræsenterede af deres Hjælme, idet der over Friherrekronen kun er det Selbyske Sara-

cenerhoved, der ifølge Traditionen skal angive, at en af Slægtens Forfædre har været med i Korstogene. Hovedet har det blaa Sporehjul paa Halsen. Skjoldholderne er ligesaa engelske som Vaabnets øvrige Dele, nemlig en engelsk Bonde og en Matros.

Som en meget ejendommelig Form for et sammensat Vaaben maa endelig nævnes Baron Zeuthen fra 1843, i hvis Hjerteskjold ses det oprindelige Vaaben, medens 2. og 4. Felt er Felter fra Baron Zeuthens Hustrus Schulinske Vaaben, ligesom den anden Hjælm og den anden Skjoldholder. I Skjoldets højre Halvdel findes Vaabener for de Slægter, der i gamle Dage har ejet tre af de under det nyoprettede Baroni hørende Gaarde: Oxe for Peder Oxe, der byggede Tølløse, Ravensberg, der har ejet Sonnerup, og Vaspyd, der har ejet Søgaard. Da Ægteparret Zeuthen ikke efterlod sig Børn, arvedes Baroniet først af Baronessens Broder og

derefter af en anden Broders Søn, der begge — henholdsvis 1867 og 1873 fik Tilladelse til at føre Navnet *Schulin-Zeuthen* og det Zeuthenske Vaaben af 1843, altsaa uden Kombination med hele det grevelige Schulinske Vaaben af 1750; men væsentlige Dele af dette var jo, som nævnt, optaget i det Zeuthenske Vaaben, dog ikke Slægtsvaabenet fra Hjerteskjoldet og Hjælmen, og den første Grevinde Schulins Vaaben, Møsting. Den Greve Schulin-Zeuthen, der i 1873 fik ovennævnte Tilladelse, erholdt imidlertid i 1912 Patent paa at maatte føre et Vaaben, der bestod af det Schulinske, blot med Tilføjelse af det Zeuthenske Hjerteskjold og en Hund paa den 3. Hjælm.

Der kan endnu være Anledning til at nævne, at man saa tidligt som 1560 kender et dansk Vaaben med et genealogisk Moment, idet Lagmand i Oslo *Pros Lauridsen* nævnte Aar fik et Vaaben, der var sammensat af hans fædrene og mødrene Vaabener, Hørby og Kjørning, da hans mødrene Slægt paa Skjoldsideen var død og afgang.

Det ligger nær at spørge, om der i de over 250 Aar, hvori de i det foranstaaende undersøgte sammensatte Vaabener er opstaaede, er sket væsentlige Ændringer i de Principper, hvorefter de er dannede, hvad der vilde være meget naturligt. Den foregaaende Undersøgelse vil have vist, at der i Hovedsagen ikke er sket nogen større principiel Forandring, hvad man maa erkende, naar man sammenligner Opbygningen af Vaabenerne Greve Reventlow af 1673, Greve Knuth af Knuthenborg — 1714, Greve Thott — 1767, Kaas-Lehn og Rantzau-Lehn — 1804 og Baron Reedtz-Thott — 1805, der alle medtager forskellige Formødres Vaabener — eller Baron Høeg — 1681, Baron Rodsteen — 1703, Greve Bille-Brahe — 1798 og Greve Lerche II — 1818, der indeholder Hustrus og Moders Vaabener.

Der kan være Grund til at anføre, at ved Ophøjelser i Greve- og Friherrestanden har de paagældende i det langt overvejende Antal Tilfælde faaet firdelte Vaabener, medens de Vaabenforbedringer, der skyldtes Tiltrædelse af Majorater, som oftest bestod i, at man Side om Side anbragte den nye Slægts Vaaben og det Vaaben, der repræsenterer Majoratet, f. Eks. Holstein-Rathlou,

Wedel-Friis, Bille-Brahe, eller i at man foretager en tilsvarende Sammenstilling i Hjerteskjoldet, f. Eks. Juel-Vind, Moltke-Huitfeldt og nogle af de Slægter, der føjede Navnet Charisius til deres eget. Dette sidste er en naturlig Følge af Patenternes Bestemmelse om, at Besidderne skulde føre det til Majoratet knyttede Navn og Vaaben.

Som det af det ovenfor fremførte vil ses, spiller det genealogiske Moment en meget stor Rolle i Opbygningen af den danske Heraldiks sammensatte Vaabener, og da ethvert adeligt Vaaben er arveligt og uløseligt knyttet til Slægten, er det jo ganske naturligt, at dets forskellige Felter kan optage i sig Skjoldemærker, der tilhører indgiftede Slægter, og som viser Indehaverens Afstamning.

Vaabentegningerne er gengivne efter H. Storcks: Dansk Vaabenbog.